

Galesiya

O

Sansandek Pol mar tonan saw Galesiya-ib lahta

Gamuk ameb lehaqta

Mataw en ameb diq Yesus anan helmo haqiyta na in Juda-mo. An teq abeb Yesus in Pol eman lehim in og saw bunmo on mataw en ta asor Juda a haiqta na gigo hib lehad in mataw na inaqmo Yesus awagamun dimunta gibilenyaq. Gibilensa on mataw na kabemmo bolim le Yesus ago asenlulib tugwahtiqim in Juda mataw helmo haqiyta na nenaq tuwastoni. Teq mataw en ta asor helmo haqiyta na in God ago maror Moses bilamta na anan uliq araq ago maror haqad in a hi muzin yaqayta, Juda em yaqayta nazaq. Nazaq iyan mataw na in maror na agamukan a hi muzinsa Juda mataw helmo haqiyta na in ginan bilaq yaqay, Mataw na in God ago on matawmo diq a hi iy daqay haq yaqay.

Afaqan nazaq gwahtiqan teq Juda mataw asor saw Galesiya-ib lehim Yesus ago dauh nab osiyta na suleq katiyta gibilenad in ginad tuwalebol yaqay. Ad in giwaz diq meqniyeq mataw en ta asor helmo haqiyta na qiqemid in God ago maror Moses bilamta na muzinad gihol abatan asan urotnan ton yaqay. In bilaq yaqay, Ne gisan a hi uroteq teq ne God ago maror aduganib le a hi gwahtiq daqay haq yaqay.

Haqsa Pol nagah na abin huritimmo in Galesiya ginan anad meqniysa in gimen sansandek ka mar tonim eman in gigo hib tilah, in ginad agadanta na tuwastitaynan haqad. In bilam, I Yesus Kraiss anan helmo haqauqta naqmo amomo i qigeman i God ameb on mataw titnonta kayeqmo kuluwa-kuluwmo osamta tiqiyim osauq ham. Haqad in bilam, Yaqgo gamuk ka ya inadibmo a hi bilaqaiqta ham. Teq ya gamuk ka mat araq ago hib a hi wayta ham. Ya Yesus awagamun bilaqaiqta ka God-mo isihunan ya ne gibilenaiq ham. Nazaq iyan ne ginad katiyta na hulosa gamuk hel diqta ya gibilenaiqta kaqmo ne waz naqmo hiqiyi ham.

God inmo Pol atowun eman in Aposel akabiyan emaqta

1 ¹Yaqmo Pol, ya Aposel araq. Teq mat diq araq ya itowun eman ya Aposel gwahtiqim a hi luwaiq. Haiqqam. God Yesus Kraiś hodhodab wazan eraqim in Amam inaq kabiŷ na yagiyta. ²Yaqmo teq ya imaqbaban ya ginaq kawa osauqta ka, i bunmo sansandek ka mar tonim saw Galesiya-ib on mataw Kraiś ago nan huritayta na gidauhan bunmo gimen eman leh negaq.

³I Gimam God teq i gigo Iyahta Yesus Kraiś inaq in gigem dimunta negad in ne gigem emid kute neman. ⁴Yesus Kraiś-mo i Gimam God anad muzinim bolim i gimen ahol nog hulosiŷ i gigo daq meqinta tizay bug. Zay bugan og ka ago daq meqinta nagan i ginad a ta hi wamuzsa muran i samanmo tiluw osauqta. ⁵Nazaq iyan kam bunmo i God abin iluwad osuq. Hel diqtaqmo.

Yesus awagamun amulikmoqmo usaqta

⁶Mataw! Ya ne giben araq diq huritim ihol turuh nam. Na in kazaq. Kraiś agem dimunta negad gilumsihan teq God ne gililewunim giwamta. Giwaqan sisaq haiq ne gihol buliyim Yesus awagamun lul araq diqta muzinad ne God gileh ug nog iyim tuqosay. Ya ne giben nazaq huritim ya ritenim inadnad diq tiqemaiq. ⁷Helmo, Yesus awagamun araq araq haiqqamta. Teq mataw asor ne giwazbalnan haqad in Kraiś ago wagam dimunta na wazbuliyim ne gibilenayta. ⁸Ta teq igmo gigo araq ne gigo hib leheq Yesus awagamun i mebmemo gibilenta na buliyeq wagam lul ta araq gibilenid God in kusluw ugid ban meqintab wolehan. Ari angelo araq Heven-ib gehitiqeq Yesus awagamun buliyeq wagam ta araq gibilenid God in kusluw ugid in nazaq ban meqintab wolehanmo. ⁹Ya nawa tibilayta nazaq ya a ta bilaq tonaiq. Mat araq Yesus awagamun ne mebmemo huritim anan helmo haqiyta na buliyeq wagam ta araq gibilenid God kusluw ugid in ban meqinta nab wolehan.

¹⁰Ya kazaq atoranmo bilaqid ne ya iwazineq inan dimun haq daqay haqad ya gamuk ka bilaqaiq e? Haiqqam. God-mo ya inan dimun haqdaq haqad ya gamuk ka bilaqaiqta. Ya matawmo giqemid ginad dimniy daqay haqad kabiŷ a hi emaiqta. Na ezaqgo ya mataw ginad muzinad kabiŷ emeq teq ya Kraiś ago kabibiy mat a hi iydaiq.

Pol in Aposel gwahtimta awagamun

¹¹Ya imaqbaban, ya ne hel diqtaqmo gibilenaiq. Yesus awagamun dimunta ya bilaqaiqta ka mat araq og kabta eman a hi gwahtimta.

¹²Wagam na ya mat araq ago hib a hi huritta. Teq mat araq wagam na asuleqin a hi yagtamo. Haiqqam. Yesus Kraiś-mo gamuk na iqisihunta.

¹³Ne yaqgo tur os kwaziqta na awagamun tuhuritiyta. Ya Juda gigo maror ahaqenib osad ya God ago on mataw Kraiś ago nan huritayta na

atoranmo gimeqin tonad giwalebolyaiqta. ¹⁴Kam nab ya mat araq diq nazaqta ya luwyaiqta. Yaqgo on mataw gilikmanib ya iyogniz kabemmo giquriyamim ya ameb diq iyim i gisesan Juda gigo daq teq in gigo gunun bunmo ya muzin bugyaiqta.

¹⁵Ta teq kwaziqmo ya inen a hi iqemsamo God agem dimunta yagad itowun tiqamta. Itowun eman ya tugwahtiqan teq ya in ago kabiy emgo haqad in tiqililewun. ¹⁶Ililewunad in Atatin tiqiqisihun, iquisihunid ya in Atatin awagamun na a leheq on mataw en ta asor Juda a haiqta nagan gibilendaiq haqad. Ari God in Atatin tiqiqisihunan ya teq ezaq tondaiqta na ago ya mat araq ago hib lehim a hi susumun ug. ¹⁷Teq ya uliq Jerusalem-ub mataw ya iquriyamim danmeb Aposel gwahtiqiyta na gigo hib a hi lehmo. Haiqgam. Ya era hid naqmo saw Arebiya ban lehim tuqos. Osim abeb ya uliq Damaskus-ib muleqim ta leh. ¹⁸Ad abeb ulig ezeqmanmo tihiqiyan teq ya Pita ahol waqnan haqad uliq Jerusalem-ub tugwaleh. Gwalehim ya Pita inaq wik giger nazaq tuqos. ¹⁹Osad ya Aposel asor bunmo a hi gibiyad ya Iyahta amikqan Jems amomo ahol way.

²⁰(Gamuk kawa ya ne gimen mar tonaiqta ka God ibiysa ya hel diqmo bilaqaiq. Ya a hi katiyaiq.)

²¹Ari abeb ya saw giger Siriya ayow Silisiya inaq gigo saw ban lehim tiluwyaiq. ²²Luwsa kam nab Yesus ago on mataw gidauhan saw Judiya-ib osiyta na in ya inobun asit ahol a hi waqad in yaqgo a hi hurit kem yaqayta. ²³Teq mataw ya iwagamun asitmo kazaq bilaqsa in hurit yaqay. Mat kwaziqmo i Yesus anan helmo haqsa in i gimeqin tonad luwyaqta amatin na muran in anad buliyim Yesus awagamun dimunta on mataw tigibilenaq haq yaqay. ²⁴Haqsa Yesus ago on mataw saw Judiya-ibta na in ya iwagamun asitmo nazaq huritim in God abin tiqiluw yaqay.

Aposel bunmo Pol inaq gigem amulikmo iyiy

2 ¹Ari ulig 14 nazaq le tihiqiyan ya Barnabas inaq uliq Jerusalem-ub tugwaleh. Gwalehad i Taitus waqim inaq gwalehmo. ²Teq ya gwalehta na God-mo ya inadib emim ibilenan ya gwalehta. Gwalehim ya Yesus ago on mataw gigo aseseqta na girom tonim nenaq humab tuwol. Humab wolim i gimomo giholbin osad teq ya Yesus awagamun ezaq diqta on mataw en ta asor Juda a haiqta nagan gibilenad luwyaiqta na ago ya mataw aseseqta na tigibilen bug. Luweq ya wagam na wazbuliyeq bilaq kireh tonid teq ya iholtuw bulad luwta na saman iydaq haqad. ³Teq in yaqgo gamuk araq diq a hi wastitayiy. Ad in Grik mat ya inaq lehta anan Taitus haqay na ahol abatan asan urotgo a hi bilaqiyimo. ⁴Helmo, mataw asor urotgo bilaqiyta teq daq na a hi gwahtim. Mataw nazaq bilaqiyta na katiyim bilaqiy, I ne gimaqbaban haqiy. Ta teq haiq. Na in katiyad bo i giwirinad luw yaqay. Na ezaqgo Krai Yesus i giqamun hasan i God ago

maror Moses bilamta na hulosis samanmo luw osauqta na ago in ahol waq kemnan haqad. Mataw na ginad em yaqay, I on mataw ka i gigo gunun amalib a ta giqirquid in i gigo kabibiy mataw samanta tuqos daqay haq yaqay. ⁵Ta teq i ne ginadin emad i mataw na gihaqenib iyim daq na a hi em. Haiqqam. Yesus awagamun dimunta na aduganib gamuk araq katiyta hi usan haqad i mataw gimileq iyayta na giqez asit a hikidik muzinta.

⁶Ari ya mataw aseseqta gibilenta na gibiysa in bilaqne mataw gibin inaq nogta teq in ginad asor muturta a hi yagiy.

(Teq mataw na gibin inaq o haiq na ya inadib nagah amik diq iyta. Na ezaqgo God on mataw bunmo gibiysa in gibin araqibmo iyaqta. Iysa in asor gigomo a hi lehaqta.)

Ari ya Yesus awagamun bilaqyaiqta na mataw aseseqta na gibilenan in asit a hi wastitayiy. ⁷In ginad kazaq emiy. God Pita atowun emim kabiy ugan in mataw gihol abatan asan urotayta na Yesus awagamun gibilenaqta haqiy. Ad nazaqmo in Pol atowun eman in mataw gisan a hi urotayta na Yesus awagamun gibilenaqta haqiy. ⁸(Na ezaqgo God ago zaway Pita aholib kabiy emsa in Juda on mataw gigo Aposel iyta. Ad zaway naqmo ya iholib kabiy emsa ya on mataw en ta asor Juda a haiqta nagan gigo Aposel iytamo.) ⁹Nazaq iyan mataw aseseqta na bunmo in God-mo kabiy yagta na ago ginad tiqem hasiy. Ginad em hasad Jems teq Pita teq Jon in Yesus ago on mataw na gigo danmebta iyim in ya Barnabas inaq giben tuwaziy. Giben wazad in i gibileniy, I garabmo God ago kabiy tiqemam haqiy. Emad ne on mataw en ta asor Juda a haiqta nagan gigo hib lehsa i mataw gihol abatan asan urotayta na gigo hib tileham haqiy. ¹⁰Haqad teq in gamuk amulikmo igiyta na in kazaq. I giger Krai ago on mataw gina haiqta na ginadin emad gilumsiham haqad in i gibileniy. Teq ya inad nazaq tekomo tuqusta iyan ya in giqez na muzinnan inad diq tibilam.

Pol in Pita ago daq meqinta eman ulal iy

¹¹An teq abeb Pita uliq Antiyok-ib bolim osad in ago daq meqinta araq ulal iyan ya in inaq an nob ugim turadmo ya wad. ¹²Na ezaqgo Jems ago mataw asor uliq nab a hi bolsamo Pita in Krai ago on mataw Juda a haiqta na gigo bitab leheq nenaq didaq neqyaqta. Ari abeb Jems ago mataw na bo gwahtiqim in Antiyok mataw Krai anan helmo haqiyta na gihol abatan asan urotgo giwaz timeqniy yaqay. Sa Pita in Jems ago mataw na girabunad in ayogniz Juda a haiqta na gihulosis giholib tihiqiyyaq. ¹³Samo Juda mataw Yesus anan helmo haqiyta na bunmo eraqim Pita asen muzim daq katiyta na inaq tiqem yaqaymo. Emsa in gigo daq katiyta na Barnabas anad tuhurammo. ¹⁴Ta teq ya mataw na gibiysa in gigo daq na Yesus awagamun helta na inaq a hi rirensa ya in

bunmo gimeb Pita kazaq bulon, Ni Juda matta hay. Teq ni uliq kab bolim osad ni on mataw Juda a haiqta kagan gigo daq muzinad in osayta nazaq ni osyaqta hay. Teq muran ezaq haqad ni ninad buliyim mataw Juda a haiqta ka gibe yahid in Juda gigo maror ahaqenib iyeq muzingo ni gibilenaq hay?

I Yesus anan helmo haqauqta naqmo amomo i giqeman i God ameb titnonta iyim osauqta

On mataw Yesus anan helmo haqayta naqmo in God ameb on mataw titnonta

¹⁵ Helmo, ya iyogniz nenaq i Juda-mo gisenlulib gwahtiqim i gibin Juda mat usaqta. I on mataw en ta asor Juda a haiqta nagan gilulib a hi gwahtiqim in gibin mataw God ago gunun itiyonayta nazaq i gibin a hi usaqta. ¹⁶ Teq i ginad kazaq emauq. God ago maror Moses bilamta na ago gunun in mat ara q emid God ameb titnonta a hi iydaq haqauq. Mat Yesus Krai anan helmo haqauqta naqmo God in anan mat titnonta haqauqta haqauq. Haqad i Juda mataw asor i inaqmo Krai Yesus anan helmo haqid God i ginan mataw titnonta tihaqdaq haqad i Moses ago gunun na akabiyan hulosa d i Krai-mo anan helmo tihawta. Na ezaqgo on mataw God ago maror Moses bilamta na ago gunun akabiyan emim teq in God ameb titnonta a hi iyayta na ago iyan.

¹⁷ Ari God i ginan mataw titnonta haqdaq haqad i in ago maror Moses bilamta na hulosa d i Krai amomo anan helmo haqad inaq soqotim osauqta. Nazaq iyan on mataw en ta asor Juda a haiqta na in God ago maror ahaqenib a hi osayta nazaq nog i tiqiyim osauqta. Teq i ginad ezaq emam? Krai i giqeman i gibin mataw God ago maror Moses bilamta na anadin a hi emad daq meqinta emayta nazaq nog i tiqiy haqam e? Haiq kidik! ¹⁸ Ya Krai anan helmo tihaqim ya God ago maror Moses bilamta na wolzilay nog iyan in ago zaway ya inad wamuzgota na tihiqiy bug. Ari abeb nagah ya wolzilayan timta na ya waz ta eraqid mataw ya ibiysa ya maror Moses bilamta na ahaqenib osad ago gunun itiyonaiqta amatin nog a ta iyda iq. ¹⁹ Na ezaqgo kwaziqmo ya God ago maror na itiyonsa maror na ya iyon bilaqan ya moyta nog tiqiy. Moqim muran ya maror na ahaqenib a ta hi osaiqta. Ad teq ya kayeq ta iyim ya maror na ago gunun anadin a ta hi emad ya God anadmo diq muzingo osaiqta. Na in kazaq. Ya Krai aholib tisoqotan mataw in ayib dom wolad ya inaqmo ayib dom wol nog tiqiyiymo. ²⁰ An muran yaqmo diq kayeqmo a hi osaiqta. Haiqqam. Krai ya iduganib kayeq iyim osaqta. Inmo ya inan anad bilaqsa in ya imen ahol nog hulosa d ilumsih. Ilumsihan muran ya og kab osad God atatin anan helmo haqsa inmo ya iqeman ya kayeqmo osaiqta. ²¹ Nazaq iyan God agem dimunta on mataw negad gilumsihaqta

na ya eman daq samanta a hi iyaq. Ari God ago maror Moses bilamta na in on mataw giqemid God ameb titnonta iyid teq nagaqgo Krai mom? In samanta moq nag.

**God ago maror Moses bilamta na adan teq
Yesus anan helmo haqgo adan**

3 ¹Ne Galesiya-ib matawta, ne God ago maror Moses bilamta na a ta muzinnan tonad ne ginad hi emta adan tiqemay. Nog ne kusluw negan ne ginad agadan iyaq? I Yesus Krai awagamun dimunta gibilensa ne bilaqne gime anonabmo Yesus ayib dom wolun ussa ahol waq nog tiqiyiyta. ²Ya nagah araq ago tisusumun negnan. Ne God ago maror Moses bilamta na adan muzinim God ago Bugaw Dimunta waqiy o haiq ne Yesus awagamun dimunta na anan helmo tihaqim teq ne Bugaw Dimunta na waqiy? ³Ne agadan hi iyiy. Mebmemo diq ne God ago Bugaw Dimunta ago zawayib God ameb mataw titnonta iyiyta. Ari muran negmo gigo zaway amalib ne gihol emid God ameb tidimniy hasnan haqad ne ginad emay ye? ⁴Daq kabemmo ne giholib gwahtimta na samanta gwahtim e? Teq ya inad emaiq, Daq nagan ne samanta a hi loyiniy haqaiq. ⁵Nazaq iyan ne ezaq tonan God ne gilikmanib daq azawayin inaqa emad teq in ago Bugaw Dimunta negaqa? Ne God ago maror Moses bilamta na ago gunun muzinsa in nazaq gidimun tonaqa o haiq, ne Yesus awagamun huritim anan helmo haqiyta na ago in ne gigo hib daq aseseqta na giqemaq?

⁶God ago marib Abraham abin kazaq usaqta.

Abraham God aqez anan helmo haqan God in anan mat titnonta ham.

Jenesis 15.6

⁷Ad nazaqmo muran on mataw God anan helmo haqayta na in Abraham atatniz tiqiyaytamo. ⁸Teq on mataw en ta asor Juda a haiqta nagan in inaqa God anan helmo haqsa God in ginan titnonta haqaqtamo. Daq na agamukan kwaziqmo God ago marib mar tonan tuqusta. Ussa daq na a hi gwahtiqsamo God in gamuk dimunta kazaq Abraham bulonim bilam,

Ninmo nimalib teq ya on mataw en bunmo tigidimun tondaiq ham.

Jenesis 12.3

⁹Nazaq iyan Abraham helmo haqan God dimun tonta nazaqmo diq God in on mataw helmo haqayta na bunmo gidimun tonaqtamo. ¹⁰Ari teq on mataw ginad emay, God ago maror Moses bilamta naqmo teq i tigilumsihdaq haqayta, mataw na oseq teq timeqniy has daqay. Na ezaqgo God ago marib gamuk araq mataw ginad nazaq usaqta na ginan kazaq bilam,

On mataw God ago maror Moses mar tonta na ahaqenib osad ago gunun bunmo a hi muz bugayta na, God in on mataw na bunmo kusluw negid in oseq timeqniy has daqayta ham.

Lo 27.26

¹¹ Teq God ago gamuk kazaq bilammo,

On mataw God aqez anan helmo haqan in ginan titnonta hamta
naqmo in God inaq dimunmo tuqos daqayta ham. *Habakuk 2.4*

God ago gamuk nazaq bilaqan i ginad emauq, Mat araq God ago maror
Moses bilamta na muzinim ahol eman God ameb titnonta iyta na haiq diq
haqauqta. ¹² God ago maror Moses bilamta ago adan na in i ginad helmo
haqauqta na ago a haiqta. Haiqqam. Na in i giholtuw bul ago nagahta.
God ago gamuk tibilam,

On mataw God ago maror Moses bilamta na muzinad ago gunun
akabiyen em bugid teq maror na giqemid in God inaq dimunmo
tuqos daqay ham. *Lo 18.5*

¹³ Ta teq i bunmo God ago maror Moses bilamta na a hi muz bugim i
bunmo timeqniyim osta. Teq i maror na itiyonim God ameb timeqniyim
osta na ago mebay Krai inmo ahol ugim sorim i gizayan i God ago maror
kwaziqta na ahaqenib a ta hi osauqta. Krai i gigo ban waqim in meqniy
hasim osta. Na ezaqgo God ago gamuk bilam,

Mataw ayib qiqothenan turayta na bunmo God in kusluw negan in
ameb timeqniy hasim osayta ham. *Lo 21.23*

¹⁴ Nazaq iyan Krai Yesu afaqan ayahta on mataw gidanin qwayim usta
na waleman God Abraham dimun tonta nazaqmo in muran on mataw
en ta asor Juda a haiqta nagan tigidimun tonaqmo. Gidimun tona i on
mataw Yesu anan helmo haqauqta na bunmo i God ago Bugaw Dimunta
waqauqta, kwaziqmo God ignan hel diqmo bilamta nazaq.

God ago maror Moses bilamta na gwahtiqim in God Abraham gamuk hel diqmo bulonta na a hi walam

¹⁵ Ya imaqbaban, ya mataw gigo daq araq anan tibilaqnan. I gilikmanib
mat araq a hi moqadmo nog diq in ago ahuran nagah waqdaqta na
agamukan bunmo in wastitayim mar tonaqta. Mar tonim tumoqan abeb
mat araq diq gamuk na a hi othasad teq in anadibmo gamuk ta araq
samanta a hi emaqtam. ¹⁶ Ari kwaziqmo God in Abraham teq Abraham
anaynayin araq abeb teq gwahtiqdaqta na inaq gidimun tonnan haqad
in hel diqmo bilamta. Bilaqan gamuk na God ago marib tuqusaqta.
Teq gamuk nab God bilam, 'Abraham anaynayinz' nazaq in a hi bilam.
In amun amulikmo anan bilaqad in 'Abraham anaynayinmo' ham. An
Abraham anaynayin na Krai-mo.

¹⁷ Ari yaqgo gamuk nawa na alulin in kazaq. Mebmeb diqmo God
in Abraham inaq an adugan wazim in hel diqmo bulonta. In gamuk
na bilaqan abeb ulig 430 nazaq le tihiqiyan teq God ago maror Moses
bilamta na tugwahtim. Gwahtiqim maror na in God Abraham inaq
an adugan wazta na eman samanta a hi iyaq. Haiqqam. Maror na in
God ago gamuk amebta in hel diqmo Abraham bulonta na a hi walam.

¹⁸Ari i God ago maror Moses bilamta na muzin bugeq ago os dimunta waqamta nazaq iyid teq i ginad kazaq em nag. God hel diqmo haqad ago os dimunta Abraham samanmo ugnan bilamta na le saman tiqiy haq nag. Teq haiq. God in ago os dimunta Abraham samanmo ugnan haqad gamuk hel diqmo bulonta.

¹⁹Ari nazaq iyan teq nagaqgo God ago maror Moses bilamta na gwahtim? Na in kazaq. God anad i gigo daq meqinta na ulal idyaq haqad in ago maror na agununin inaq abeb teq eman gwahtimta. Gwahtiqim gunun na nazaqmo ussa le Abraham anaynayin in dimun tonnan hel diqmo bilamta na tugwahtiqdaq haqad in anad amta. God ago gunun kwaziqta na angelo giquezab gwahtiqan mat liqabmo turyaqta na waqim garahab gehitiqim teq ago walmataw nagta. ²⁰Teq mat liqab turaqta na akabiyen kazaq. Mat na mataw giger gilikmanib turad in araq ago gamuk waqim teq in araq na ugaqta. Teq God amulikmo iyim in ago gamuk hel diqta na inmo Abraham ugta. Nazaq iyan in Abraham gamuk ugta na in maror kwaziqta na uriyamta.

**God ago maror Moses bilamta na in i gimam giwarinta
nog iyim in i qiqad Kraiis ago hib lehaqta**

²¹Nazaq iyan God ago maror Moses bilamta na in God i gidimun tonnan hel diqmo bilamta agamukan na ago bab daqagya? Haiq kidik! God in gunun araq i muzeq kayeqmo osamta na igid teq i bilaq nag. I God ago gunun naqmo muzinad in ameb on mataw titnonta iyauq haq nag. Nazaq iyid teq gunun na in God samanmo gidimun tonnan hel diqmo bilamta agamukan na wazid woq nag. ²²Teq haiq. God ago gunun Moses bilamta na in on mataw bunmo giqirquran in daq meqintamo ahaqenib osayta. Nazaq iysa iyan God mataw gidimun tonnan hel diqmo bilamta agamukan na in maror kwaziqta na agurmamnib a hi bolaqta. Haiqgam. Gamuk dimunta na i ginad helmo haqauqta agurmamnib bolaqta. Bolim in on mataw Yesu Kraiis anan helmo haqayta naqmo gigo hib anon emaqta.

²³Ari Yesu anan helmo haqgo akaman na a hi gwahtiqsamo God ago maror Moses bilamta na in i giqirquran ossa le Yesu anan helmo haqgo adanteqin na ulalab tugwahtim. ²⁴Nazaq iyan God ago maror Moses bilamta na in i gimam giwarinta nog iyim in i giwamuzim ossa le Kraiis tugwahtim. Na ezaqgo God anad i Kraiis-mo anan helmo haqsa teq in i ginan on mataw titnonta haqdaq haqad in anad usta. ²⁵Ari muran i Kraiis anan helmo haqamta adan na tugwahtiqan i gimam giwarinta na ahaqenib a ta hi osauq.

I ginad helmo haqauqta naqmo i giqeman i God atatniz iyim osauqta

²⁶Ne bunmo Kraiis Yesu aholib soqotim inaq osad ne God atatniz tiqiyim osayta. ²⁷Na ezaqgo ne Kraiis abinib yuw huzim ago dauhib

gwahtiقيya nab ne God atatin Kraiſ waqim giholsihen nog giholib eman ne gisan awaqan amo amo na tuqulilem nog iy. ²⁸Nazaq iyan ne gilikmanib Juda mat haiq teq Grik mat haiqmo. Ad ne gilikmanib kabibiy mat samanta haiq teq mat samanmo luw oſaqta haiqmo. Ne gilikmanib mat haiq teq aw haiqmo. Muran ne bunmo Kraiſ Yesuſ ago hib ſoqotim ne bunmo gihol araqibmo tiqiyiy. ²⁹Ad ne Kraiſ agota tiqiyim ne Abrahama anaynaynizmo tiqiyim oſaytamo. Nazaq iyan kwaziqmo God in Abrahama anaynayniz nenaq gidimun tonnan hel diqmo bilamta agamukan na in ne gimen uſaqtamo.

**I bugaw meqinta gigo kabibiy mataw samanta nog
oſſa Kraiſ gilumſihan i God atatinz tiqiy**

4 ¹Ari yaqgo gamuk alulin diq na ya kazaq bilaqdaiq. Amun aqenta amam ago nagaſ bunmo giwaqeq giwamuzdaqta. Nazaq iyan amam ago nagaſ nagan bunmo in amun aqenta na ago diqta. Amun na abin nazaqta teq in amun oſad in bilaqne amam ago kabibiy mat samanta nog oſaq. ²Oſſa mataw aſor amun na wamuzad ginad dimunta ugſa in gihaqenib oſad le amam kam anan bilamta nab in amam ago nagaſ na tigiwaqta.

³Teq i nazaqmo amun nog oſſa bugaw meqmeqinta og ka ago daq wamuzayta nagan in i giqeman i in gigo kabibiy mataw samanta iyim oſta. ⁴Oſſa God kam anan bilaqan uſta na tugwahtiqaſ kam nabmo in atatin eman tubol. Bolim in aw araſ agemaſ gwahtiqaſ aw na eman in God ago maror Moſeſ bilamta na ago akaſnib gwahtiqaſ maror na ahaqenib tuqoſ. ⁵God anaſ in atatin leheq i on mataw maror kwaziqta na ahaqenib oſauqta na gizayid i God atatinz diq iyeq oſam haqad in atatin na eman og kab bolta.

⁶Nazaq iyan ne God atatinz tiqiyim iyan God in Atatin ago Bugaw eman i ne nenaq gigeſaſ bolim oſad in God lilewunim anan kazaq biyaqta, “O kabay,” haqaq, “Ni ya imam” haqaqta. ⁷Nazaq iyan ne kabibiy mataw samanta a ta hi iyay. Haiqgam. Ne God ago onmin tiqiyim oſayta. Nazaq iyan God ago nagaſ dimdimunta in ago onmin diqta negdaqta na in ne inaſmo tinegdaqmo.

Pol in Galesiya on mataw ginan anaſ ayahmo meqniy

⁸Kwaziqmo ne God ago a hi huritſa og ka ago god katiya nagan ne giqirquran ne in gihaqenib oſad in gigo gunun akabananan kabemmo em yaqayta. Teq nagaſ nagan in god diq a haiqta. ⁹Ari muran ne God diqta na ago tuhurit kemiſ. Ta teq ya kazaq ne tigibileſ kemnan. Danmeſ God in ne gigo tuhuritan teq ne in ago huritiya haqaiq. Nazaq iyan nagaqgo ne hureq haſim og ka ago bugaw na gigo hib muleqeq ta lehnan tonay? Bugaw meqinta nagan gigo zaway ayah diq haiqta teq in giholib nagaſ

araq ne gilumsihdaqta na haiqmo. Teq ta nagaqgo in ne a ta giqirquqid ne in gihaqenib osad gigo kabibiy a ta emnan ginad bilaqay? ¹⁰Muran ne Juda gigo maror muzinad ne kam teq kalam teq ulig nulinad teq ne zeq akaman teq urom akaman inaqmo anadin emad kam amulik-mulikmo na ago agununin bunmo ne muzin bugayta. Nabag ne ginad emay, I gunun muzinad God ameb titnonta iyauq haqay. ¹¹Ne nazaq emsa ya inad emaiq, Ya ne gilikmanib kabi samanta em haqaiq. Haqad ya ne ginan inad ayahmo meqniyaq.

¹²Ya imaqbaban, ya ne ginan inad meqniysa kazaq gibilenaiq, Ya osaiqta kazaq nogmo ne osiy haqaiq. Na ezaqgo kwaziqmo ya nenaq osad ya ne nogmo iyim osta. Ossa kam nab ne ya a hi imeqin toniy. ¹³Ya nenaq osta na ne anadin ta emiy. Kam nab ya nenaq osnan inad a hi emta teq ya igo moq inaq iyim ya ime amebta ne nenaq osad Yesus awagamun dimunta gibilen. ¹⁴Ya moqad ne gigo hib ossa ne ya iwamuzad giholtuw diq buliyta. Ta teq ne ya inan gituw a hi hiquysa gileh a hi yagiya. Haiqgam. God ago angelo araq ne gigo hib lehid ne wazineq alowan ton nagiya nazaq nogmo diq ne ya ilowan toniy. Helmo, Krai Yesus-mo ne gigo hib le gwahtiqid ne gigem dimunta ugad wazin nagiya nazaqmo ne ya ilowan toniyta. ¹⁵Kam nab ne ya inan ginad bilaq naqmo hiquyyaqa. Teq muran ne gigo ginad dimniy na edowa? Kam ya nenaq moqad osta nab ya ihol dimniyan haqad negmo gimeqnagin araq othaseq ya imeqnagnib emnan bilaqiya. Ya ne helmo ginan bilaqaiq. ¹⁶Ari muran ya ne ginad wastitaynan gamuk helta kazaq gibilensa ne ya inan i gigo bab haqay ye?

¹⁷Ne huritiy. Mataw ne gihureqnan haqad kagin negayta na in ne ginadin diq a hi emayta. Haiqgam. In ne gigel tonid ne ya gileh yagad teq ne in ginadin emad gimen giholtuw bul daqay haqad in soysoy na negayta. ¹⁸Helmo. Ya nenaq osad ya imomo ne gimen iholtuw bulad gilumsihdaiqta na in dimun diq a haiq. Ya nenaq a hi ossa mataw ta asor in inaqmo ne gidimun tonnan haqad giholtuw bul daqayta na in dimunmo diq. Teq mataw nawa ne ginad hureqayta na in negmo diq ginadin a hi emayta. ¹⁹Yaqgo onmin, ya ne gibibiyowunad ihol titiyaq, bilaqne aw amun emnan ahol titiyaqta nazaq nog. Ne bilaqne God ago amun Krai nogmo diq tugwahtiq hasid nab teq ya ihol titiyaqta ka tihiquydaq. ²⁰Ya ne ginan inadnad diq tiqemaiq. Ad ya kab pesanmo osad ya inad emaiq, Ya ne gigo hib nenaq osad teq ya gamuk awaz meqin ka hulosa kiskismo gibilen nagta haqaiq.

Hagar ayow Sara inaq gigo gamuk awowun

²¹Ne mataw God ago maror Moses bilamta na ahaqenib osnan ginad bilaqta na ya susumun negid ne amenin emiy. Maror naqmo gibilensa ne hurit daqay ye? ²²God ago marib Abraham awagamun kazaq usaqta. In

atatniz giger osiyta na gigo araq anen kabibiy aw samanta. Sa araq na anen in aw samanmo anadibmo luw osyaqta. ²³Teq kabibiy aw samanta atatin na in mataw og kabta gigo daq amalib gwahtimta. Ari aw samanmo luw osyaqta na in aw nignigta iyan in ago amun na God ago gamuk hel diqta in Abraham ugta naqmo amalib in gwahtimta. ²⁴Wagam ka amuganib gamuk awowunta usaq. On giger na in God ago maror kwaziqta Moses wamta na teq gamuk helta God Abraham bulonta na gitowun emiyta. Kabibiy aw samanta anan Hagar haqayta na in God ago maror garah Sainay-ib gwahtimta na atowun. In kabibiy awta iyim iyan ago onmin in giqemaqta na in kabibiy on mataw samanta iyim osaytamo. ²⁵Hagar in garah Sainay kantri Arebiya-ib turaqta na atowun. Teq in uliq Jerusalem muran usaqta na atowuntamo. Aw na ago onmin nenaq in muran kabibiy on mataw samanta iyim osayta. ²⁶Ari Jerusalem araq ulilib usaqta nab on mataw bunmo samanmo ginadibmo luw osayta. Uliq naqmo in i ginen diqta. ²⁷Na ezaqgo God ago mar kazaq bilam, Ni aw amun a hi emad nignig iyim osaqta na ni ninad dimniyan ham. Aw ni amun emgo santitii a hi loyinaqta na ni ninad dimniysa bar waz naqmo hiqiy ham. Na ezaqgo aw samanmo osaqta na ago onmin kabemmo diq iyim in aw aduw inaqta na ago onminta giquriyamayta ham. *Aisaya 54.1*

²⁸Ya imaqbaban, ne aw samanmo luw osyaqta na atatin Aisak nogta. God ago gamuk in hel diqmo bilamta naqmo amalib ne in ago onmin tugwahtiqa. ²⁹Teq kwaziqmo Abraham ago amun og ka ago daqib gwahtimta na in amun God ago Bugaw Dimunta ago zawayib gwahtimta na meqin tonyaqta. An muran ne daq naqanta ahol tuwaqaymo. Mataw God ago maror Moses bilamta ahaqenib os tutayta na in ne afaqan negayta. ³⁰Teq God ago mar ezaq bilam? In bilam, Kabibiy aw samanta na atatin inaq gimuzid lehiy ham. Na ezaqgo kabibiy aw samanta ago amunta na in aw samanmo luw osaqta ago amun na inaq gimango ahuran nagah araqibmo a hi waq daqay ham. *Jenesis 21.10*

³¹Nazaq iyan ya imaqbaban, i kabibiy aw samanta ago onmin a haiq. Haiqgam. I aw samanmo luw osaqta ago onminta.

**I God ago maror Moses bilamta na ahaqenib
giqirquran ossa Krai i giqamun na hasan muran
God ago Bugaw Dimunta i gigo tur os wamuzsa i
daq dimdimunta gimaqbaban gigo hib emam**

**I God ago maror Moses bilamta na ahaqenib
a ta hi osad i samanmo luw osuq**

5 ¹Ari Krai anad i samanmo luw osamta haqad in i giwaqan i Moses ago gunun i giqirquran osta na ahaqenib a ta hi osauqta. Nazaq iyan

ne zaway diq iyeq turiy. Ad mataw ne a ta giqirqurnan tonsa ne in giquez othasad giholibmo hiqiyiy.

²Yaqmo Pol kazaq diq gibilensa ne gidek emeq hurit kemiy. Mataw na gihol abatan asan urotgo gibilensa ne giquez hi muziniy. Haiqmo diq. Ne maror kwaziqta na anan helmo haqad gisan urotid teq Kraiss ne gimen kabiy amta na a ta hi gilumsihdaq. ³Ne mataw gisan urotgo ginad emayta na ya ne bunmo a ta gibilen tonaiq. Ne nazaq ginad emad ne God ago maror Moses bilamta na ahaqenib tilehnan tonay. Nazaq ne emad ne maror na ago gunun amikmikta na bunmo tumuzin daqaymo. ⁴Ad ne ginad emay, I God ago maror Moses bilamta na ago gunun muzin bugeq teq i God ameb titnonta iyam haqayta na, ne bunmo gihol adanin qwayim Kraiss ago hib a ta hi soqotay. Ne God agem dimunta in samanmo negaqtta na tuhulosiy. ⁵Na ezaqgo i Bugaw Dimunta ago zawaymo amalib Kraiss anan helmo tihaqim i God ameb mataw titnonta tiqiy. Iyim God i gidimun tonnan bilamta nazaq diq in tiqemdaq haqad i baq tunim osad gihol husisiquaq. ⁶Mat Kraiss Yesus inaq tisoqotta na anadib gisan urotayta na in nagah a haiq. Teq in anadib gisan a hi urotayta na in nagah a haiqmo. Mat na anadib mataw Kraiss anan helmo haqad teq in on mataw bunmo ginan ginad bilaqta naqmo in daq hel diqta.

⁷Kwaziqmo ne Kraiss asen muzad ne dimun diqmo sib yaqayta. Ta teq nog ne gigo dan qwayan ne gamuk helta na a ta hi muzinay? ⁸God ne gililewunta na in ne ginad buliyan ne maror kwaziqta na a hi muznan tonay. Haiqgam. ⁹Ne gamuk araq mataw bilaqad luwayta ka anadin emiy. Yis asitmo naqmo bret araq ahol bunmo eman huhuw nemaqta. ¹⁰Teq ya inad emaiq Iyahta ne ginad wamuzsa ya inad usaq nazaq ne ginad tuqusdaqmo haqaiq. Sa mat nog ne ginad eman agadan iyaqta na in ago daq na amenin naw meqin diqta tuwaqdaq haqaiq.

¹¹Ya imaqbaban, kwaziqmo ya mataw gihol abatan asan urotgo gibilenyaiqta. Teq muran ya nazaq a ta hi bilaqsa iyan Juda mataw bab yagayta. Ari ya gisan urotgo bilaq tutsa teq Juda mataw muran ya a hi imeqin ton nagiy. Ad ya Yesus ayib dom wolam momta agamukan a hi gibilensa in ya inan gigem a hi meqniy nagiy. ¹²Mataw na ne gisan urotgo gibilenad in ne giritewunayta. Teq ya mataw na ginan inad kazaq emaiq. Mataw gisan urotgo giwaz meqniyayta na in gimo gihol abatan asan urotad in gihol abatan gikayogin inaqmo uroteq huneg nagiyimo haqaiq!

¹³Ya imaqbaban, God anad ne samanmo tiluw os daqay haqad in ne gililewunta. Teq luweq ne ginad em daqay, I gunun haiqmo osauq haqad ne giholmo anad tumuzin daqay. Haiqgam. Ne an anan ginad bilaqsa an ulumsihad osiy. ¹⁴Na ezaqgo God ago marib gamuk amulik kaqmo in God ago maror Moses bilamta na agamukan wol net bugaqtta. Gamuk na bilam,

Ni ninmo nihol anan ninad bilaqta nazaqmo ni niyow anan ninad bilaqan ham.

Wok Pris 19.18

¹⁵Ari ne an mugad an meqin tonad osad teq ne gihol waziy. Ne bunmo araqibmo tihiqiy daqay.

God ago Bugaw Dimunta ago daq teq gigem kwaziqta ago daq

¹⁶Teq yaqmo kazaq diq ne gibilenaiq. God ago Bugaw Dimunta dan giqisihunsa ne lehiy haqaiq. Ne nazaq emad teq ginad meqinta bolsa ne a hi muzin daqay. ¹⁷Na ezaqgo i ginad meqinta gwahtiqta na in God ago Bugaw Dimunta anad nog a haiqta. Sa God ago Bugaw Dimunta anad in ne gigem kwaziqta na anad nog a haiqmo. In gigermo an geg ugsa ne daq asor emnan ginad bilaqta na a hi emayta. ¹⁸Ari Bugaw Dimunta dan giqisihuneq giqad lehid teq ne God ago maror Moses bilamta na ahaqenib a ta hi os daqay.

¹⁹Gigem kwaziqta ago adan na ulalab usaqta. Ni an haresmo hureqim inaq usaqta na teq ni daq anumlan inaq emaqta na teq ni nimebay haiqmo daq haresmo emaqta na, ²⁰teq ni god katiyta muzinaqta na teq ni liqiy tagum emaqta na teq ni mataw bab negaqta na teq ni mataw nenaq an mugaqta na teq mat araq ago os dimniysa ni ahol waqad nigem meqniyaqta na teq ni nigem meqinta mataw negaqta na teq ni ninmo nihol anadin emaqta na teq ni mataw bunmo gigo gamuk geg ugaqta na teq ni mataw gihuseraqta na, ²¹teq ni mat araq ago nagah dindimunta utetaqta na teq ni yuw atoranta uluwim nifaqin hulosaqta na teq ni niyogniz nenaq yuw uluwad daq hares emaqta na teq daq naqanta kabemmo i gigem kwaziqta na giqeman gwahtiqayta. Kwaziqmo ya ne gidek wazta nazaqmo ya ne gidek a ta wazim kazaq ne gibilenaiq. On mataw daq meqinta nagan emayta na bunmo in God ago maror aduganib le a hi gwahtiq daqay haqaiq.

²²Ari God ago Bugaw Dimunta in daq kazaq eman i giholib gwahtiqta. Ni on mataw ginan ninad diq bilaqta na teq ni ninad dimniysa osaqta na teq ni nigem kute nemsas osaqta na teq ni hidmo nigem a hi meqniyaqta na teq ni mataw gilowan tonaqta na teq ni daq dimunta emaqta na teq ni gamuk bilamta nazaqmo diq ni emaqta na, ²³teq ni mataw nenaq kiskismo osaqta na teq ni ninad in nihol anononmo wamuzaqta na, daq nagan bunmo Bugaw Dimunta giqeman i giholib gwahtiqayta. Gunun araq diq daq nagan giwasihdaqta na haiqgam. ²⁴Teq Krai Yesu ago on mataw bunmo in gigo gigem kwaziqta na ayib dom wolani in ago zaway alulin tihiqiy. Hiqiyani mataw na ginad meqinta bolsa in daq meqinta haresmo emnan ginad em yaqayta na tihiqiymo.

²⁵God ago Bugaw Dimunta i giqeman i kayeqmo osauqta. Nazaq iyan Bugaw Dimunta dan giqisihunad giqad lehsa i muzineq inaq lehmo lehuq. ²⁶Lehad i gihol abin hi iluwuq. Ad i an agem hi ulumad i ango nagah hi utetuq.

Ni naga didaqin amagin leyaqta naqmo anon ni tuwaqdaq

6 ¹Ya imaqbaban, mat araq daq meqinta emid ne mataw God ago Bugaw Dimunta inaq luwayta na ahol waqad ne mat na inaq midemqanmo ago daq na wastitayiy. Ad negmo gihol asawan woltayiyimo. Luweq mat na ago daq meqinta na ne gilum waqid ne inaqmo woq daqaymo. ²Ne nazaq an ulumsihad mat araq aholib afaqan gwahtiqa ne bunmo agerab loqeq inaq garabmo afaqan na soriy. Daq nazaq ne emad teq ne maror Krai igta na tuwol net bug daqay. ³Na ezaqgo i bunmo gigo zaway haiqta. Nazaq iyan mat nog anad emad bilaqay, Ya asittaqmo haqaqta, mat na inmo ahol kat ugaqta. ⁴Ningo kabi daq ni emaqta na bunmo ni ulum kemad dimun meqin na ni ahol waq kem. Ahol waq kemad ni niyow ago kabi hi ulum kem. Na ningo nagah a haiq. Ni ninmo ningo luw os anadin em. Ne bunmo nazaq emeq teq ne gihol abin iluw daqayta na alulin negmo giholib usdaq. ⁵Na ezaqgo on mataw amulik-mulikmo gigo kabi in em daqayta naqmo in tiqem daqay.

⁶Mat God ago gamuk asuleqin waqaqta na in ago nagah dimdimunta inaq na asor husereq suleq anamren ugan.

⁷Ne gihol hi kat ugiy. God in mat araq ago kamolmol a haiqta. Mat araq ago kabiab naga didaqin leyaqta na in didaq naqmo anon tayim waqaqta. ⁸Mat agem kwaziqta anad muzinad daq emsa teq in ago daq na aholib anon emsa mat na ahol meqniyeq tumoqdaq. Ari mat God ago Bugaw Dimunta muzinad daq emsa teq Bugaw Dimunta mat na emid in kayeqmo kuluwa-kuluwmo tuqosdaq. ⁹Teq i kabi dimunta emad gihol husisiqa gituw hi hiqiy. I kabi dimunta emgo gidan sosil a hi iyid teq didaq waqgo akamnib i gigo kabi dimunta na anon kabemmo tuwaqam. ¹⁰Nazaq iyan kam bunmo i daq dimunta emgo adanteqin inaq iyadmo i on mataw bunmo gigo hib daq dimunta emuq. Ad i gimaqbaban helmo haqayta na ginadin emad gidimun tonuq.

**Krais ayib dom wolani momta na ago Pol
anadin emad anad ayahmo dimniy**

¹¹Mar aseseqta yaqmo ihol abenab ne gimen mar tonta ka ne ahol waqiy.

¹²Mataw nawa ne gihol abatan asan urotnan bilaqayta na in nagaqgo nazaq emay? In gihol abin ayahta waqgo haqad daq nazaq emayta. Ad in kazaq ginad emay. Luweq i Krai ayib dom wolani momta na adan diq muzinsa Juda mataw gisan urotayta na in afaqan ig daqay haqayta.

¹³Mataw gisan urotayta na in God ago maror Moses bilamta na anonon a hi muzin bugayta. Ta teq in ne gisan uroteq ne giquumnibmo in giban emid ayahmo iydaq haqad in nazaq emayta. ¹⁴Teq ya nagah araq ago hib

ibin dimunta waqnan ituw hikidik iyaq! I gigo Iyahta Yesus Krai ayib dom wolan momta naqmo ago hib ya ibin dimunta waqgo inad bilaq. Ay nab og ka ago anad meqinta ya iholib usta na moqad in ya inad hureqgo azawayin na inaqmo tumommo. ¹⁵Gihol abatan asan urotgo adan na in nagah diq a haiqta. Teq mat asan a hi urotaqta na nazaqmo in nagah diq a haiqtamo. God i giqeman i mat muturta iyim osauqta naqmo in nagah heltaqmo. ¹⁶Ya inad on mataw ginad ya inad nog usaqta na bunmo gigem kiskis iysa God in ginan anad meqniyan haqaiq. On mataw naqmo in God ago on mataw Isrel-mo diq iyim osayta.

¹⁷Ya Yesus asen muzad ago kabi emsa mataw ya inoliyta na abatlan ya isanib kawa usaqta. Nazaq iyan muran teq abeb mat araq in afaqan araq ta hi yagan.

¹⁸Ya imaqbaban, I gigo Iyahta Yesus Krai agem dimunta negsa ne osiy. Hel diqtaqmo.